

Sygn. akt **V Ca 1926/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny-Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Miśkowiec (spr.)
Sędziowie:	SO Bogusława Jarmołowicz-Łochańska SR del. Radosław Kopeć
Protokolant:	stażysta protokolant sądowy Kamila Jankowska

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa- Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego

w W.

przeciwko M. P.

z udziałem interwenienta ubocznego Towarzystwa (...) S.A w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w P.

z dnia 17 lutego 2014 r., sygn. akt I C 1440/13

1. oddala apelację,
2. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego oraz interwenienta ubocznego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 1926/14

UZASADNIENIE

Skarb Państwa reprezentowany przez Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W. zażądał zasądzenia od M. P. kwoty 40.312 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwany spowodował wypadek komunikacyjny w dniu 12 maja 2006 r. W., w następstwie którego zmarł szer. M. S.. Decyzją Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W. nr (...) z dnia 27 października 2011 r. zostało przyznane jednorazowe odszkodowanie rodzicom szer. M. S. z tytułu jego śmierci pozostającej w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, na podstawie ustawy z 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 83 poz. 760 ze zm.). Na poparcie swojego stanowiska powód powołał wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2008 r. o sygn. I CSK 456/07 oraz wyroki Sądu Najwyższego dotyczące Policji (Milicji Obywatelskiej) z dnia 21 października 1997 r. o sygn. III CZP 34/97, z dnia 9 listopada 2001 r. o sygn. I CKN 441/99 oraz z dnia 28 czerwca 1977 r. o sygn. I CR 185/77.

W dniu 20 czerwca 2013 r. został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym przez referendarza sądowego nakazujący pozwanemu M. P. zapłatę powodowi Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W. kwotę 40.312 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 2.400 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Pełnomocnik pozwanego wniósł sprzeciw z dnia 25 lipca 2013 r. od nakazu zapłaty z dnia 20 czerwca 2013 r., w którym wniósł o oddalenie powództwa w całości, jak i o zwrot kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o wezwanie (...) S.A. do wzięcia udziału w postępowaniu w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej. W uzasadnieniu swoje sprzeciwu pozwany wskazał, że wbrew stanowisku powoda, powód nie jest zobowiązany do zwrotu wypłaconych świadczeń o charakterze publicznoprawnym na podstawie art. 441 § 3 k.c. gdyż nie można uznać, że w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki do uznania odpowiedzialności in solidum sprawcy szkody oraz Skarbu Państwa.

Pismem z dnia 30 sierpnia 2013 r. (...) S.A. wystąpiło z interwencją uboczną po stronie pozwanego. Interwenient uboczny wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu od powoda na rzecz interwenienta ubocznego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pisma - interwenient podzielił stanowisko pozwanego wyrażone w sprzeciwie od nakazu zapłaty.

Powód w piśmie z dnia 2 września 2013 r. będącym odpowiedzią na sprzeciw pozwanego wskazał, że podtrzymuje swoje stanowisko zaprezentowane w pozwie.

Wyrokiem z dnia 17 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy w P.:

1. oddalił powództwo;
2. zasądził od powoda Skarbu Państwa reprezentowanego przez Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W. na rzecz interwenienta ubocznego występującego po stronie pozwanej Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna w W. kwotę 2 804 zł (dwa tysiące osiemset cztery złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2 400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.
3. zasądził od powoda Skarbu Państwa reprezentowanego przez Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W. na rzecz pozwanego M. P. kwotę 2 400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawą tego wyroku były następujące ustalenia i rozważania:

W dniu 12 maja 2006 r. M. P. kierując samochodem osobowym marki A. (...) o nr rej. (...) w W. na ul. (...) przy skrzyżowaniu z ul. (...) nie zachował szczególnej ostrożności zbliżając się do oznakowanego przejścia dla pieszych i nie ustąpił pierwszeństwa znajdującemu się na przejściu pieszemu szer. M. S.. W wyniku obrażeń odniesionych w wypadku szer. M. S. zmarł w dniu wypadku w Szpitalu (...). M. P. został uznany za winnego nieumyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym przez Sąd Rejonowy (...) i skazany na karę 1 roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 5 lat wyrokiem z dnia 26 czerwca 2010 r. za przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. Od tego wyroku

została wniesiona apelacja oskarżyciela publicznego oraz obrońcy. W następstwie apelacji Sąd Okręgowy w Warszawie zmienił wyrok Sądu Rejonowego ustalając, że M. P. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym.

W dniu 12 maja 2006 r. szer. M. S. wracał z przepustki stałej do Jednostki Wojskowej (...). Terenowa Wojewódzka Komisja Lekarska w W. ustaliła orzeczeniem Nr (...) z dnia 26 stycznia 2007 r., że śmierć szer. M. S. była następstwa potrącenia z dnia 12 maja 2006 r. Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W. w dniu 27 października 2011 r. decyzją nr (...) przyznał jednorazowe odszkodowanie rodzicom szer. S., W. i T. S. w wysokości 40.312 zł z tytułu śmierci ich syna w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej. Odszkodowanie zostało przelane na rachunek bankowy w dniu 14 listopada 2011 r.

Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w W. pismem z dnia 8 listopada 2011 r. wezwał M. P. do zapłaty w ciągu 14 dni kwoty 40.312 zł wypłaconej rodzicom szer. M. S. tytułem roszczenia zwrotnego na podstawie art. 415 k.c. w zw. z 441 § 3 k.c. Wezwanie do zapłaty zostało doręczone w dniu 14 listopada 2011 r. M. P. pismem z dnia 16 listopada 2011 r. odmówił zapłaty wyjaśniając, że w czasie wypadku posiadał polisę ubezpieczeniową OC w (...) S.A. o nr (...), w związku z czym roszczenie powinno być skierowane do ubezpieczyciela.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo jako bezzasadne podlega oddaleniu w całości.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż zgodnie z art. 12 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 83 poz. 760 ze zm.), rodzicom żołnierzy odbywających zasadniczą służbą wojskową przysługuje jednorazowe odszkodowanie, jeżeli bezpośrednio przed powołaniem do czynnej służby wojskowej prowadzili z nimi wspólne gospodarstwo domowe lub znacząco przyczyniali się do ich utrzymania. Jednorazowe odszkodowanie jest ustalane w oparciu o przeciętne wynagrodzenie (art. 14 ustawy). Organem właściwym do wypłaty jednorazowe odszkodowania jest Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego (art. 24 ustawy), a więc wypłacane jest ono ze środków Skarbu Państwa. Natomiast brak jest w ustawie przepisu dopuszczającego możliwość dochodzenia przez Skarb Państwa od sprawcy szkody zwrotu świadczeń wypłaconych na jej podstawie w drodze regresu.

W drodze analogii należy zastosować zasady wywiedzione z orzecznictwa Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego dotyczącego Policji w stosunku do świadczeń przysługujących żołnierzom w czynnej służbie wojskowej, gdyż natura i charakter prawny zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu ubezpieczeń społecznych są tożsame. Treść art. 12 ustawy o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową jest analogiczna do treści art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji (Dz. U. Nr 53 poz. 345 ze zm.).

Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 marca 2004 r., K 29/03 (OTK-A Zb.Urz. 2004, nr 3, poz. 17) podniósł, że świadczenia przewidziane w ustawie policyjnej z 1972 r. należą do systemu pracowniczych ubezpieczeń wypadkowych i chorobowych. Warto w tym miejscu podkreślić, iż obowiązująca ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr 199, poz. 1673 ze zm.) mająca zastosowanie do wszystkich pracowników, nie będących funkcjonariuszami policji ani żołnierzami nie przewiduje także możliwości roszczeń regresowych. Z powyższego należy wysnuć wniosek, że ustawodawca zarówno w aktach prawnych dotyczących funkcjonariuszy policji, żołnierzy, jak i pozostałych pracowników wyraźnie zniósł regulację dotyczącą regresów.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy w uchwale wydanej w składzie siedmiu sędziów w dniu 25 marca 1994 r., III CZP 5/94 (OSNC 1994, nr 7-8, poz. 145) wskazał, iż gdy wypadek przy pracy był jednocześnie zdarzeniem powodującym szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdu mechanicznego, objętą ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy i kierowców tych pojazdów na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 1989 r. w sprawie ubezpieczeń ustawowych komunikacyjnych (Dz.U. Nr 18, poz. 100 ze zm.), zakładowi pracy, który wypłacił poszkodowanemu jednorazowe odszkodowanie stosownie do art. 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy wypadkowej z 1975 r., nie przysługuje roszczenie do zakładu ubezpieczeń o zwrot równowartości spełnionego

świadczenia. Zdaniem Sądu Najwyższego, różny charakter świadczeń zakładu pracy i zakładu ubezpieczeń oraz ich odmienna funkcja sprawiają, że świadczenia te przysługują niezależnie od siebie. Przyjęcie przeciwnego rozwiązania wymagałoby istnienia wyraźnego przepisu tak stanowiącego.

Takie stanowisko zostało podtrzymane m.in. w wyrokach Sąd Najwyższy z dnia 20 września 2001 roku, sygn. akt II CKN 187/99 i z dnia 27 stycznia 2004 r. II CK 376/2002 w których wskazano, iż zakładowi pracy, który swojemu pracownikowi wypłacił zasiłek chorobowy i jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy nie przysługuje roszczenie i zwrot tych świadczeń przeciwko sprawcy wypadku i zakładowi ubezpieczeń w sytuacji, gdy wypadek przy pracy był jednocześnie wypadkiem komunikacyjnym objętym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej. Zakład pracy odpowiada w zakresie przewidzianym w ustawie wypadkowej nie dlatego, że dopuścił się czynu niedozwolonego lub za niego odpowiada, lecz dlatego, że zaistniał wypadek przy pracy, z którym ustawa ta wiąże obowiązek wypłaty określonych świadczeń.

Sąd Rejonowy nie podziela stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 4 kwietnia 2008 r. o sygn. I CSK 456/07 - na który powołuje się powód - w którym SN uznał, że jeżeli Skarb Państwa wypłacił żołnierzowi odszkodowanie z tytułu wypadku, pozostającego w związku ze służbą wojskową a będącego jednocześnie wypadkiem powodującym szkodę wynikłą z ruchu pojazdu mechanicznego, służy mu roszczenie do sprawcy wypadku o zwrot równowartości wypłaconego odszkodowania. Podstawą tego wniosku wyrażonego przez SN była wcześniejsza uchwała 7 sędziów SN z dnia 21 października 1997 r. o sygn. III CZP 34/97, zgodnie, z którą jeżeli Skarb Państwa wypłacił funkcjonariuszowi Policji odszkodowanie za szkodę powstałą w wyniku wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby, a będącego jednocześnie wypadkiem powodującym szkodę wynikłą z ruchu pojazdu mechanicznego, to służy mu roszczenie do sprawcy wypadku o zwrot równowartości wypłaconych świadczeń.

Za trafne, w ocenie Sądu Rejonowego, należy uznać odmienne stanowisko sformułowane w uchwale Pełnego Składu Izby Cywilnej SN z dnia 8 października 2010 r. o sygn. III CZP 35/10 (OSNC 2011/2/13). Zdaniem SN Skarbowi Państwa, który wypłacił uposażenie na podstawie art. 121 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.), nie przysługuje roszczenie o zwrot tego uposażenia od sprawcy wypadku związanego z ruchem pojazdu mechanicznego, powodującego chorobę policjanta. Uchwała ta dotyczy wprawdzie innego świadczenia wypłacanego policjantom w ramach przedmiotowej ustawy, jednakże przeważająca część wywodów w niej zawartych znajduje zastosowanie także do jednorazowego odszkodowania wypłacanego na jej podstawie, a zatem znajdzie ona również zastosowanie w stosunku do sytuacji żołnierza na gruncie ustawy z 11 kwietnia 2003 r. Sąd Najwyższy trafnie wskazał w uzasadnieniu przedmiotowej uchwały, iż należy z dużą ostrożnością odnosić się do luk w prawie ubezpieczeń społecznych i stosowania do nich w drodze analogii przepisów prawa cywilnego, bowiem należy przyjąć, że jeżeli ustawodawca czegoś w prawie nie uregulował, to była to jego świadoma i celowa decyzja. Tylko wtedy, gdy w przepisach wyraźnie brakuje normy koniecznej do wydania decyzji w określonych sytuacjach, można traktować brak ten jako lukę i zastanawiać się nad dopuszczalnością jej wypełnienia w drodze analogii. Przeciwno analogii przemawia to, że podważa ona pewność prawa, która w stosunkach ubezpieczeń społecznych jest wartością wysokiej rangi.

W/w uchwale SN stwierdził, że na gruncie art. 441 § 3 k.c. uprawnionym do żądania odszkodowania na podstawie tej normy jest tylko ten, kto bezpośrednio poniósł szkodę w następstwie określonego zdarzenia, trudno tymczasem uznać, że w razie wypadku komunikacyjnego osobą bezpośrednio poszkodowaną jest Skarb Państwa albo że działanie sprawcy było skierowane przeciwko Skarbowi Państwa.

Nie znajdzie zastosowania w niniejszej sprawie także koncepcja odpowiedzialności in solidum sprawcy szkody i Skarbu Państwa. Odpowiedzialność ta zachodzi, gdy wierzyciel może dochodzić swego roszczenia od kilku osób, lecz na podstawie odrębnych stosunków prawnych, jakie go łączą z poszczególnymi podmiotami, a spełnienie świadczenia przez jednego z dłużników zwalnia pozostałych. W niniejszej sprawie nie występuje przypadek równoległej odpowiedzialności dwu osób za tę samą szkodę. Trafnie ujął to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 stycznia 1998 roku (III CKU 17/97, Prok.i Pr.-wkł. 1998/6/28) w którym wskazał on, iż Skarb Państwa poprzez analogiczne zastosowanie art. 441 § 3 k.c. nie jest upoważniony do zwrotnego dochodzenia od sprawcy wypadku wypłaconego

poszkodowanemu odszkodowania na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej (Policji). Odszkodowanie to bowiem nie podlega zaliczeniu na poczet odszkodowania, jakie tenże sprawca byłby obowiązany świadczyć poszkodowanemu bezpośrednio na podstawie przepisów prawa cywilnego. Górną zaś granicą odpowiedzialności sprawcy wypadku w procesie regresowym jest to, co byłby on obowiązany świadczyć bezpośrednio poszkodowanemu na podstawie przepisów prawa cywilnego.

W niniejszej sprawie między Skarbem Państwa a sprawcą wypadku nie występuje także odpowiedzialność solidarna. Nie przewiduje jej żaden szczególny przepis ustawy, a art. 441 § 1 i 2 k.c. nie może tu mieć zastosowania wprost, ponieważ nie można przyjąć, iż Skarb Państwa odpowiada za szkodę na podstawie czynu niedozwolonego. Skarb Państwa odpowiada bowiem za własne zobowiązanie wynikające z treści art. 12 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r.

Podsumowując sąd pierwszej instancji stwierdził, że przepisy ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. nie przewidują możliwości dochodzenia od sprawcy wypadku komunikacyjnego zwrotu świadczeń wypłaconych na podstawie powołanej ustawy. Uprawnienie takie nie wynika także z żadnego innego przepisu prawa, w tym także stosowanych wprost lub w drodze analogii art. 441 § 1 i 2 k.c. bądź art. 441 § 3 k.c. Skarb Państwa wypłacając odpowiednie świadczenie wykonuje własne zobowiązanie ustawowe. Przyjęcie zaś dopuszczalności regresu oznaczałoby, iż sprawca zdarzenia albo zakład ubezpieczeń zostanie obciążony obowiązkiem zapłacenia dodatkowego świadczenia, chociaż obowiązek ten nie znajduje wyrażonej podstawy prawnej.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy wobec braku podstaw prawnych do dochodzenia roszczenia wskazanego w pozwie oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 107 k.c. mając na uwadze fakt, iż powód przegrał sprawę w całości.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając orzeczenie w całości, zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 441 § 3 k.c. w zw. z art. 415 k.c. w zw. z art. 12 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (t.j. Dz. U. 2014 poz. 213) poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że Skarbowi Państwa nie przysługuje roszczenie o zwrot kwoty wypłaconego jednorazowego odszkodowania, skutkującą oddaleniem powództwa;

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 441 § 3 k.c. w zw. z art. 12 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach przysługujących w razie wypadków i chorób zawodowych pozostających w związku ze służbą wojskową poprzez niezastosowanie;

- naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. 1997, Nr 102, poz. 643 z późn. zm.) poprzez nieuprawnione stwierdzenie niezgodności z art. 32 Konstytucji możliwości dochodzenia roszczenia regresowego Skarbu Państwa na podstawie wojskowej ustawy odszkodowawczej w związku z art. 441 § 3 k.c, mające wpływ na wynik sprawy;

-naruszenie przepisów postępowania tj. art.496 k.p.c. poprzez orzeczenie jedynie o oddaleniu powództwa pomijając rozstrzygnięcie o nakazie zapłaty.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 20 czerwca 2013 r. w całości (sygn. akt I Nc 3624/13) i zasądzenie od pozwanego M. P. na rzecz powoda kwoty 40 312 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 czerwca 2013 r. do dnia zapłaty;

- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych z uwzględnieniem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy poczynił w analizowanej sprawie prawidłowe ustalenia faktyczne na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego. Z poczynionych ustaleń wyciągnięte zostały prawidłowe wnioski prawne i poprawnie Sąd I instancji zinterpretował treść oraz znaczenie zastosowanych przepisów. Także uzasadnienie zaskarżonego wyroku odpowiadało wymogom określonym w art. 328 k.p.c., co pozwoliło Sądowi Okręgowemu na merytoryczną kontrolę orzeczenia. Stąd, w niniejszej sprawie Sąd II instancji na podstawie art. 382 k.p.c. przyjął ustalenia faktyczne i wnioski prawne Sądu Rejonowego jako swoje własne. W tej sytuacji rozważeniu podlegały jedynie zarzuty zawarte w apelacji strony powodowej.

Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Rejonowy wydając zaskarżone orzeczenie nie dopuścił się naruszenia art. 441 § 3 k.c. w zw. z art. 12 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową.

Zgodnie ze wskazanym wyżej art. 12 pkt 3 lit. a) ustawy rodzicom żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową przysługuje jednorazowe odszkodowanie, jeżeli bezpośrednio przed powołaniem do czynnej służby wojskowej prowadzili z nimi wspólne gospodarstwo domowe lub znacząco przyczyniali się do ich utrzymania. Organem właściwym do wypłaty jednorazowego odszkodowania jest Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego, tym samym wypłacane jest ono ze środków Skarbu Państwa. Jak zasadnie wskazał sąd pierwszej instancji, brak jest we wskazanej wyżej ustawie przepisu dopuszczającego możliwość dochodzenia przez Skarb Państwa od sprawcy szkody zwrotu świadczeń wypłacanych na podstawie tej ustawy w drodze regresu.

Sąd I instancji w sposób prawidłowy dokonał wykładni art. 441§3 k.c. uznając, że nie ma on zastosowania w przedmiotowej sprawie. Wskazać należy, że powód (Skarb Państwa) był zobligowany do wypłaty jednorazowego odszkodowania rodzicom zmarłego żołnierza na podstawie odrębnych przepisów, tj. przepisów ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową. Nie ma przy tym znaczenia, że do wypłaty przedmiotowego odszkodowania doszło na skutek zdarzenia wywołanego przez pozwanego. Sprawca szkody nie może bowiem ponosić rozszerzonej odpowiedzialności odszkodowawczej tylko dlatego, że w wyniku wypadku komunikacyjnego zginął żołnierz. Tym samym przyjęcie koncepcji odpowiedzialności in solidum sprawcy szkody i Skarbu Państwa nie wchodzi w rachubę. Odpowiedzialność in solidum bowiem występuje wówczas, gdy wierzyciel może dochodzić swego roszczenia od kilku osób, lecz na podstawie odrębnych stosunków prawnych, jakie go łączą z poszczególnymi podmiotami, a spełnienie świadczenia przez jednego z dłużników zwalnia pozostałych. W niniejszej sprawie nie występuje przypadek równoległej odpowiedzialności dwu osób za tę samą szkodę: na osobie, która odpowiada za śmierć żołnierza, w ogóle nie ciąży zobowiązanie do naprawienia szkody w postaci jednorazowego odszkodowania. Nie można zatem mówić o powstaniu szkody, której brak oznacza brak zobowiązania odszkodowawczego, a tam gdzie nie ma dwu zobowiązań, tam nie ma również odpowiedzialności in solidum i tym samym możliwości analogicznego zastosowania art. 441 § 3 k.c. (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2010 r., III CZP 35/10).

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 8.10.2010 r., sygn. akt III CZP 35/10 (OSNC2011/2/13), że na gruncie art. 441 § 3 k.c. uprawnionym do żądania odszkodowania na podstawie tej normy jest ten, kto bezpośrednio poniósł szkodę w następstwie określonego zdarzenia, trudno tymczasem uznać, że w razie wypadku komunikacyjnego osobą bezpośrednio poszkodowaną jest Skarb Państwa albo że działanie sprawcy było skierowane przeciwko Skarbowi Państwa.

Sąd odwoławczy podziela stanowisko sądu pierwszej instancji, który zasadnie stwierdził, że przepisy ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową, nie przewidują możliwości dochodzenia od sprawcy wypadku komunikacyjnego zwrotu świadczeń wypłaconych na podstawie powołanej ustawy. Uprawnienie takie nie wynika także z żadnego innego przepisu prawa, w tym także stosowanych wprost lub w drodze analogii art. 441 § 1 i 2 k.c. bądź art. 441 § 3 k.c. Podkreślenia wymaga, że Skarb Państwa wypłacając odpowiednie świadczenie rodzicom zmarłego żołnierza wykonywał własne zobowiązanie ustawowe. Przyjęcie zaś dopuszczalności regresu oznaczałoby, iż sprawca zdarzenia albo zakład ubezpieczeń zostanie obciążony obowiązkiem zapłacenia dodatkowego świadczenia, chociaż obowiązek ten nie znajduje wyrażonej podstawy prawnej.

Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Rejonowy nie dopuścił się również naruszenia art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym, nie stwierdził bowiem, jak podnosi skarżący, o niezgodności przepisu ustawy z Konstytucją, do czego nie ma uprawnień prawych. Sąd pierwszej instancji zaznaczył jedynie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że sprawca szkody nie może ponosić różnej odpowiedzialności w zależności od tego, czy na skutek zdarzenia śmierć poniósł żołnierz, czy też inny pracownik, byłoby to bowiem, zdaniem sądu, sprzeczne z zasadą równości wobec prawa.

Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się również naruszenia art. 496 k.p.c. Wskazać należy bowiem, że wydany został nakaz w postępowaniu upominawczym, nie zaś w postępowaniu nakazowym. Natomiast zgodnie z art. 505 § 1 k.p.c. w razie prawidłowego wniesienia sprzeciwu nakaz zapłaty traci moc, a przewodniczący wyznacza rozprawę i zarządza doręczenie powodowi sprzeciwu razem z wezwaniem na rozprawę.

W tym stanie rzeczy brak było podstaw do uznania roszczenia zwrotnego względem powoda. Dlatego też słusznie doszło do oddalenia powództwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

W ocenie Sądu Okręgowego o kosztach postępowania przed Sądem II instancji należało orzec zgodnie z zasadą słuszności wyrażoną w art. 102 k.p.c. i odstąpić od obciążenia powoda obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Powołany art. 102 k.p.c. ustanawia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu; jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Nie konkretyzuje on pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawia ich kwalifikację, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy, sądowi (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, LEX nr 7366).

Za zastosowaniem wskazanego przepisu w niniejszej sprawie przemawia specyficzna sytuacja, a mianowicie, w ocenie Sądu Okręgowego sytuacją taką jest okoliczność, że konieczność wypłaty przez Skarb Państwa jednorazowego odszkodowania na rzecz obojga rodziców zmarłego żołnierza, de facto wygenerowana została przez pozwanego.

Zdaniem Sądu Okręgowego powyższe uzasadnia zastosowanie w niniejszej sprawie art. 102 k.p.c. i odstąpienie od obciążania powoda kosztami procesu w instancji odwoławczej.